

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 04 DEC 2012
Betreft Instemming gewijzigd opslagplan Zuidwending

Besluit

1. Onderwerp aanvraag

Bij brief van 19 juli 2012 is een aanvraag ontvangen van N.V. Nederlandse Gasunie (hierna: Gasunie) tot instemming met het gewijzigd opslagplan Zuidwending, ingevolge de artikelen 39 en 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw). De aanvraag is op 27 september 2012 aangevuld.

Het gewijzigd opslagplan Zuidwending betreft de uitbreiding van de opslagcapaciteit, voor de opslag van aardgas, door de aansluiting van één uit zoutwinning ontstane caverne op de bestaande installatie, gelegen in de gemeente Veendam.

De Minister van Economische Zaken is, ingevolge de artikelen 39 en 34, derde lid, Mbw bevoegd te beslissen op deze aanvraag.

2. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) en TNO, Adviesgroep EZ (hierna: TNO) hebben op verzoek van de Minister van Economische Zaken bij brief van 3 september 2012 (kenmerk: 12309386), advies uitgebracht ten aanzien van de aan de beschikking te verbinden voorschriften. Op 20 november 2012 en 4 december 2012 heeft SodM aanvullend advies uitgebracht. SodM en TNO adviseren in te stemmen met het gewijzigd opslagplan Zuidwending.

De Technische commissie bodembeweging (hierna: Tcbb), heeft overeenkomstig artikel 35, tweede lid, Mbw op 6 november 2012 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/12338440). De Tcbb acht het geen bezwaar om met het gewijzigd opslagplan Zuidwending in te stemmen.

3. Beoordeling van de aanvraag

SodM en TNO geven aan dat het gewijzigd opslagplan Zuidwending de in artikel 35, eerste lid Mbw en artikel 26 van het Mijnbouwbesluit voorgeschreven informatie bevat en -onder de nader omschreven voorwaarden- in lijn is met de principes van planmatig beheer van de ondergrond.

Gasunie heeft berekeningen uitgevoerd om de te verwachten bodemdaling ten gevolge van de voorgestelde wijziging van het opslagplan Zuidwending te bepalen. SodM en TNO hebben deze prognoses geverifieerd. Daarnaast heeft TNO op verzoek van SodM controleberekeningen van de bodemdaling uitgevoerd.

Ons kenmerk
DGEM-EM / 12349985

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)
-

Gasunie gaat in haar berekeningen uit van de ingebruikname van in totaal zeven opslagcavernes A1, A2, A3, A4, A5, A6 en A7. De twee cavernes A1 en A5 maken echter geen deel uit van het onderhavige gewijzigd opslagplan Zuidwending. Deze cavernes A1 en A5 bevinden zich al wel in de constructiefase. Daarnaast neemt Gasunie de mogelijk toekomstige uitbreiding naar in totaal tien opslagcavernes in beschouwing. Gasunie verwacht een maximale bodemdaling van 16,38 cm in het jaar 2050 wanneer tien cavernes in gebruik genomen zijn.

Uit de door TNO uitgevoerde berekeningen blijkt dat de maximale bodemdaling 20,1 cm zal bedragen in het jaar 2050 op basis van vijf opslagcavernes, zoals opgenomen in het gewijzigd opslagplan Zuidwending. SodM en TNO adviseren de Minister van Economische Zaken om voor de opslagactiviteiten van Gasunie een maximale bodemdaling van 25 cm op te nemen in het besluit omtrent instemming met het gewijzigd opslagplan Zuidwending. Omdat het Groningen gasveld in de buurt ligt waaruit gewonnen wordt zal in combinatie met de bodemdaling als gevolg van de mijnbouwactiviteiten van het gewijzigd opslagplan Zuidwending de bodemdaling in het diepste punt maximaal 35 cm bedragen.

Gasunie schat de kans op het voorkomen van geïnduceerde bodemtrilling door opslag van gas in een zoutcaverne als uiterst onwaarschijnlijk. SodM en TNO geven aan dat de door Gasunie beschreven seismische risicoanalyse reëel is. Ten aanzien van het risico op bodemtrillingen onderschrijft de Tcbb de door TNO en SodM ingeschatte kans op een aan deze aardgasopslag gerelateerde beving, als uiterst onwaarschijnlijk.

SodM en TNO verwachten geen significante bodemdaling op basis van de door Gasunie in het opslagplan voorgestelde beëindiging van de opslag.

SodM en TNO adviseren de Minister van Economische Zaken instemming te verlenen aan het gewijzigd opslagplan Zuidwending onder de hierna genoemde voorschriften en beperkingen:

- als gevolg van de opslagactiviteiten van het gewijzigd opslagplan Zuidwending zal de maximale bodemdaling de 25 cm niet overschrijden;
- Gasunie dient een definitieve rapportage in bij de Minister van Economische Zaken ten aanzien van de risico's van de verspreiding van stoffen die in de ondergrond worden opgeslagen en de maatregelen die worden genomen om deze risico's te voorkomen;
- Gasunie dient een definitieve rapportage in bij de Minister van Economische Zaken ten aanzien van de geomechanische integriteit van het caverneveld en de geprognosticeerde bodemdaling (inclusief onzekerheidsanalyse) op basis van de gerealiseerde configuratie;
- Gasunie voert ten genoegen van de Inspecteur-Generaal der Mijnen nader onderzoek uit naar de bodemdaling ten gevolge van de beëindiging van de opslag in zoutcavernes en dient een rapportage in bij de Minister van Economische Zaken.

Bij besluit van 23 juli 2008, kenmerk ET/EM/8089788, is instemming verleend met het opslagplan Zuidwending. Aan het besluit van 23 juli 2008 zijn de voorschriften van de artikelen 1 tot en met 7 verbonden. SodM heeft op 20 november 2012 en 4 december 2012 aanvullend advies uitgebracht over deze voorschriften en adviseert de Minister van Economische Zaken om in te stemmen met het gewijzigde opslagplan Zuidwending met de volgende -zakelijk weergegeven- voorschriften en beperkingen:

- Gasunie rapporteert binnen twee jaar na oplevering van een caveerne de sonarmetingen waarmee de caveerne in beeld wordt gebracht. Deze meting dient als referentiemeting;
- na de referentiemeting wordt elke twee jaar voor oktober het niveau pekel onderin de caveerne gemeten, inclusief een meting van de bodempositie van de caveerne. Gasunie rapporteert voor het einde van dat jaar aan de Minister van Economische Zaken;
- uiterlijk in 2018 rapporteert Gasunie de Minister van Economische Zaken de resultaten van een volledig uitgevoerde sonar herhalingsmeting;
- de maximaal toegestane gasdrukgradiënt, ter plaatse van de laatst gecementeerde casing bedraagt 0,18 bar/m;
- Gasunie verstrekt de Minister van Economische Zaken per kalendermaand en per caveerne gegevens over de hoeveelheden en soorten stoffen die zijn opgeslagen, teruggehaald en afgevoerd en voor de verbuizingen een rapportage van de dagelijkse drukvariaties.

Het voorschrift van artikel 7 van het besluit 23 juli 2008 met kenmerk ET/EM/8089788 schreef voor dat een rapportage over de verwachte bodemdaling en bodemtrillingen moest worden opgesteld voor 1 januari 2009. Hier is inmiddels aan voldaan. Het voorschrift van artikel 7 van het besluit 23 juli 2008 met kenmerk ET/EM/8089788 komt hiermee te vervallen.

De Tcbb constateert dat in het gewijzigd opslagplan Zuidwending in het jaar 2018 door Gasunie rekening wordt gehouden met een grotere bodemdaling dan SodM en TNO hebben gedaan (15 cm versus 3,8 cm). De Commissie Bodemdaling voor Aardgaswinning noemt een verlaging van maximaal 30 cm voor een voornamelijk zandige bodem, zoals bij Zuidwending het geval is, uit een oogpunt van ongelijkmatige zakkings acceptabel.

Er wordt niet uitgesloten dat de bodemdaling gevolgen kan hebben voor het normale beheer en het onderhoud van waterkeringen en waterlopen. De Tcbb acht het van belang dat overeenstemming komt met het verantwoordelijke waterschap over te nemen maatregelen.

Gasunie heeft in het gewijzigd opslagplan uiteengezet dat geen schade valt te verwachten, voortvloeiend uit bodemdaling als gevolg van de mijnbouwactiviteiten. Indien mogelijk toch schade -als gevolg van de mijnbouwactiviteiten ontstaat aan de waterhuishouding of waterstaatkundige werken- treedt Gasunie in overleg met de beheerders of onderhoudsplichtigen van die werken, zodat maatregelen of voorzieningen getroffen kunnen worden ter voorkoming of beperking van deze schade.

De Tcbb ziet op grond van het gewijzigd opslagplan en de ingewonnen adviezen van SodM en TNO geen bezwaar om in te stemmen met het gewijzigd opslagplan Zuidwending.

4. Conclusie

Gelet op de inhoud van het door Gasunie ingediende gewijzigd opslagplan en de hierover ingewonnen adviezen, bestaat er geen aanleiding de gevraagde instemming te weigeren.

5. Besluit

De Minister van Economische Zaken, gelet op artikel 39 en artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet en artikel 26 van het Mijnbouwbesluit:

Besluit:

De voorschriften en beperkingen verbonden aan het besluit van 23 juli 2008, kenmerk ET/EM/8089788 worden vervangen door de volgende voorschriften en beperkingen:

Artikel 1

Het ingediende gewijzigd opslagplan Zuidwending verkrijgt de instemming als bedoeld in artikel 39 van de Mijnbouwwet.

Artikel 2

N.V. Nederlandse Gasunie dient uiterlijk 1 januari 2013 een definitieve rapportage in bij de Minister van Economische Zaken over de risico's van de verspreiding van stoffen die in de ondergrond worden opgeslagen en de maatregelen die worden genomen om deze risico's te voorkomen.

Artikel 3

N.V. Nederlandse Gasunie dient uiterlijk 1 maart 2013 een definitieve rapportage in bij de Minister van Economische Zaken over de geomechanische integriteit van het caverneveld Zuidwending en de geprognoseerde bodemdaling (inclusief onzekerheidsanalyse) op basis van de gerealiseerde configuratie.

Artikel 4

N.V. Nederlandse Gasunie voert voor 1 januari 2014 ten genoegen van de Inspecteur-Generaal der Mijnen nader onderzoek uit naar de bodemdaling ten gevolge van de beëindiging van de opslag in zoutcavernes en dient een rapportage in bij de Minister van Economische Zaken.

Artikel 5

N.V. Nederlandse Gasunie rapporteert uiterlijk binnen twee jaar na oplevering van een caveerne ten behoeve van gasopslag aan de Minister van Economische Zaken de sonarmetingen waarmee de caveerne volledig in beeld wordt gebracht. Deze meting dient als referentiemeting.

Artikel 6

Na de referentiemeting wordt elke twee jaar voor oktober van dat jaar het niveau van de pekkel onderin de caveerne gemeten, inclusief een meting van de bodempositie van de caveerne. Een rapportage wordt conform de termijn genoemd in artikel 31, tweede lid, van het Mijnbouwbesluit, voor het einde van het jaar ter beschikking gesteld aan de Minister van Economische Zaken.

Artikel 7

Na de referentiemeting wordt uiterlijk in 2018 een rapportage ter beschikking gesteld aan de Minister van Economische Zaken met de resultaten van een volledig uitgevoerde sonar herhalingsmeting.

Artikel 8

Als gevolg van de opslagactiviteiten van het gewijzigd opslagplan Zuidwending zal de maximale bodemdaling de 25 cm niet overschrijden.

Artikel 9

De bij de gasopslag maximaal toegestane gasdrukgradiënt, ter plaatse van de laatst gecementeerde casing, bedraagt 0,18 bar/m.

Artikel 10

N.V. Nederlandse Gasunie verstrekt de Minister van Economische Zaken per kalendermaand de volgende gegevens:

- a. per caverne: de hoeveelheden en soorten stoffen die zijn opgeslagen;
- b. per caverne: de hoeveelheden en soorten stoffen die zijn teruggehaald en afgevoerd;
- c. per caverne en voor de verbuizingen een rapportage van de dagelijkse drukvariaties in de opvoerserie, inclusief ringruimte, ter hoogte van de putmond. N.V. Nederlandse Gasunie verstrekt deze gegevens binnen vier weken na afloop van de desbetreffende kalendermaand.

Artikel 11

Het besluit treedt in werking met ingang van de dag na die waarop het is toegezonden.

Het besluit is toegezonden op de in de aanhef vermelde datum.

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

mr. Y. Peters
MT-lid directie Energiemarkt

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen 6 weken na de dag, waarop dit besluit is verzonden, een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Economische Zaken, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage.